

Zarja izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob polu enajstih dopoldne. — Naročnina z dostavljanjem na dom ali po pošti K 1.50. Posamezna številka 6 v. Letna naročnina K 18.—, polletna K 9.—, četrtletna K 4.50. — Za inozemstvo K 30.—. — Naslov: Upravništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadstr. Uradne ure za stranke od 11.—12. dopoldan in od 6.—7. zvečer.

ZARJA

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo v Ljubljani sprejema vse uredniške rokopise, ki jih ne vrača. — Upravništvo sprejema naročnino in inserate. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Cena inseratom: Enostopna petitvrstica 20 vin., pogojeni prostor 25 vin., poslana in razglašena 30 vin. — Naslov: Uredništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6, II., uradne ure za stranke od 9.—12. dop. in od 1/26.—1/27. zv. — Reklamacije poštnine proste.

Štev. 52.

V Ljubljani, v soboto dne 5. avgusta 1911.

Leto I.

Pozdravljeni!

Jutri sprejme ljubljansko organizirano delavstvo svoje sodruge iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja, ki pridejo s posebnim vlakom v naše mesto, pa nekatere sodruge iz drugih krajev, ki se pripeljejo v manjših skupinah. Nenadno razširjenje zavrtnega gosta iz Azije je preprečilo, da ne moremo obenem pozdraviti sodrugov iz Trsta in Primorja, ki so se z največjo vneto pripravljali, da vrnejo ljubljancem lanske poset v Trstu; tržaški izlet se je moral odgoditi za poznejši čas, ko bo mogoč brez skrbi za zdravstvene interese. Kakor je ta zapreka neprijetna za naše tržaške sodruge, tako in še bolj obžalujejo ljubljanski organizirani delavci, da ne morejo jutri sočasno z ostalimi gosti pozdraviti tržaških.

Pridejo pa naši sodrugi iz glavnih premogovniških krajev na Slovenskem in ljubljansko delavstvo se veseli njihovega prihoda ter jih iskreno pozdravlja, ko imajo stopiti na ljubljanska tla. Mnogo jih je med njimi, ki prihajajo prvič v glavno mesto slovensko, vendar prihajajo kot dobri stari znanci, kot sodrugi in sobojevniki. In ne vodi jih le želja, da se seznanijo z ljubljanskim mestom in spoznajo, kar more Ljubljana pokazati svojim gostom; prihajajo tudi za to, da stisnejo svojim tovarišem enake usode bratsko žuljavo roko in sklenejo še ožje stike z onimi, ki so z njimi že davno združeni v duhu in v boju.

Bodite pozdravljeni, tovariši in sodrugi! V Ljubljani Vas pričakuje toplo srce delavstva, ki Vas ljubi in ceni, pa se veseli, da Vas more sprejeti kot svoje drage goste. Naj bi Vam kratek dan, ki ga preživite med nami, dokazal naše bratske čute in Vam minil tako prijetno, da se Vam neizbrisno vtisne v spomin. Ljubljansko organizirano delavstvo se hoče potruditi, da Vam bo vsaka ura Vašega bivanja v Ljubljani prijetna in da Vam prehitro mine čas do slovesa.

Težko si utrga delavec v suženstvu kapitalističnega sveta nekoliko ur za svoje razvedrilo. Tem bolj žele ljubljanski sodrugi,

da bi te kratke ure izpolnile vse Vaše pričakovanje.

Bodite nam pozdravljeni!

Vaš obisk ceni ljubljansko delavstvo kot živ izraz solidarnosti, ki nas veže v naših bojih, namenjenih enemu cilju, v naših bojih, v katerih vihra nad našimi glavami ena zastava.

Bodite nam pozdravljeni, delavci, sodrugi, sobojevniki!

Od srca naj gre k srcu naš iskreni pozdrav!

Gališka Avstrija.

Med najvažnejšimi predmeti, s katerimi se je bavil državni zbor v svojem kratkem predjedenskem zasedanju, je bila znana drochobiška afera. Cela vrsta nujnih predlogov je bila vložena zaradi prelivanja krvi pri volitvi, ki je imela prinesiti mandat dr. Löwensteina, pa se je končala tako tragično, da se izvoljeni poslanci ni upal sprejeti okrvavljenega mandata. Volitev se je vršila po znanem gališkem sistemu. Za Löwensteina je židovski klerikalizem agitiral v sinagogi; z denarjem so se kupovale duše, laž in goljufija je pomagala na eni strani, pristranost okrajnega glavarja in drugih organov na drugi in ko so bili opozicijski volilci vsled očitnih sleparij in nasilstev dovolj razburjeni, je prišlo vojaštvo, brez katerega sploh ni galiških volitev, pa je streljalo, dokler ni bilo petindvajset mrtvih in petindvajset težko ranjenih — prav kakor v kakšni bitki v Albaniji. le s to razliko, da se v Albaniji strelja z obeh strani.

Razprava o nujnih predlogih, ki so bili zaradi te strašne tragedije vloženi v državnem zboru, je bila s političnega in z obče človeškega stališča izredno zanimiva, ali tudi izredno značilna za avstrijske razmere in za nazore, ki vladajo v naših „merodajnih“ krogih. Predlagatelj so v svojih govorih nakopičili tako ogromen obtoževalni material, da bi morala njegova teža zdrobiti krivce, če bi bile besede „justitia regnorum fundamentum“ žive in ne samo v kamen vklesane.

Ali govorila je tudi vlada. Zbornica je celo imela nenavadno čast slišati govore dveh ministrov o krvavi grozi. Oglasil se je minister za notranje zadeve grof Wickenburg, takoj za njim pa domobranski minister Georgi. Govora obeh gospodov sta tako pomembna, ne le v enem oziru, da bo o njih, zlasti o posameznostih, treba še več govoriti. Kajti tu ne gre samo za gališke, ampak za splošne avstrijske razmere in zlasti ministrska govora sta povzročila,

da je pomen onih krvavih dogodkov z odločnim korakom prestopil gališko mejo.

Če sestavimo glavne poteze Wickenburgovega govora in abstrahiramo od posameznosti, tedaj nahajamo v njegovih besedah predvsem priznanje. Grof Wickenburg je govoril z aristokratskim tonom in kot predpostavljeno ministrom okrvavljenih organov prizanesljivo, kolikor je le mogel. Ali vse pazno izbiranje njegovih besed, skrbno pretehtanih z razumljivim namenom, da ne bi c. kr. ljudi preveč glava bolela, ni moglo izbrisati graje, ki je odmevala tudi iz njegovega razlaganja. Tako velike in očitne so bile nezakonitosti pri drochobiški volitvi, da jim tudi najboljša volja ni mogla popolnoma prizanesiti.

Minister Wickenburg, ki je seveda neprenehoma zatrdjeval, da se vse strogo preiskuje, in da se bo še preiskovalo, ne odobrava, da so bile tri volilne komisije nameščene v enem samem lokal. Če veljajo avstrijski zakoni tudi za Galičijo, tedaj je pač vprašanje, zakaj mora biti petindvajset ljudi ustreljenih, preden se v deželi, v kateri so vsakovrstne oblasti, dožene, da je taka uredba, ki ima očiten namen otežiti volitev, ovirati kontrolo in povzročiti zmedo med volilci, nepostavna. Na ulicah je tekla kri v potokih; volitev se je torej izpremenila v pretresljivo tragedijo. Drugače bi jo človek moral smatrati za grozotno opereto, če sliši iz ministrovih ust potrdilo, da so za zaupnike sredi lokalov, v katerem so bile vse tri volilne komisije, postavili — štiri šolske klopi. Zakon je pač mislil, da imajo zaupniki kontrolirati poslovanje komisij in vsak normalen človek razume, da je to le tedaj uspešno mogoče, ako so zaupniki nameščeni pri komisijah, tako da lahko opazujejo vsako kretnjo in slišijo vsako besedo. V Galičiji pa jih pošljejo v sredo dvorane, pa jim postavijo klop; tam naj se v božjem imenu zabavajo, kakor se znajo, da jim ne bo čas predolg do tistega trenutka, ko bo razglašena „zmaga“ že pred volitvijo izvoljenega kandidata.

Grof Wickenburg je dal vprašati okrajnega glavarja, zakaj so bile vse tri komisije nameščene v enem lokal in famozni mož je to „pojasnil“, češ da ne bi bil imel dovolj organov za varovanje miru, če bi se bilo določilo več lokalov. Na vprašanje sodruga dr. Liebermana, kako da je bilo dovolj organov za streljanje, tudi minister ni imel odgovora.

Pod patronanco okrajnega glavarja pa imajo v Galičiji še druge navade, ki prisilijo negališkega državljan, da debelo gleda. Šestdeset „znanih meščanov“ je dobilo od gospoda Piatkiewicza listke, ki so jim dovoljevali svoboden pristop v volilni lokal. Ti gospodje so bili nekaka „meščanska garda“ in so baje imeli nalogo pomagati komisijam pri vzdrževanju reda in miru. Kajpada tudi minister ne pozna

zakona, ki bi dajal podlago za ustanovitev take „meščanske garde“ in grof Wickenburg je dejal, da se mu ta ideja ne zdi „posebno srečna“. Če bi bil dejal, da je protizakonita, bi bil še bolj jasno označil resnico.

Za vse opozicijske volilce je veljala v zakon utemeljena določba, da se v okrožju 100 metrov od volilnega lokal ne sme agitirati. Ali Löwensteinu se se dovolilo, da je imel svoj agitacijski lokal dvainštrideset metrov od komisije in tam so dajali volilcem legitimacije, katere so jim prej s pomočjo židovske verske občine pobrali, skozi okno.

Preveč je takih posameznosti, da bi se mogle vse naštevati. Ali nekatere ministrove besede o okrajnem glavarju Piatkiewiczu, katerega je sicer božal, kolikor je bilo le mogoče, so v zvezi s tem okrasom važne. Grof Wickenburg se ni obojeval opozoriti na tiste glavarjeve odredbe, ki so se mu zdele zgrešene. Sicer je bil Piatkiewicz po ministrovem zatrdjevanju vedno pošten, marljiv in vester uradnik, zlasti je bil tako pogumen, da je nastopil proti nekaterim lokalnim veljakom, ki so v kratkem času z brezvestno uporabo vsake prilike silno obogateli. Okrajni glavar je poslan na dopust in minister meni, da mu bo z ozirom na službene interese kazalo dati drugo službo. Vsekakor pa bo za naslednika dobil moža, ki bo s krepko roko nadaljeval boj zoper množične nerednosti v okraju in ki se tudi ne bo plašil posvetiti v temne kote Drochobycza...

Vsa ta ministrova izvajanja so tako naravno in logično spojena, da zveni iz njih najkrepkejša obtožba v enakem smislu, kakor so jo izrekli državnemu zboru podani nujni predlogi. Wickenburgove stvarne besede razkrivajo tako strašno sliko korupcije in nezakonitosti, da bi morala biti vsaka opozicijska beseda nepotrebna.

Ali gospod minister je končal svoj govor čisto drugače nego je bilo pričakovati po tem razvoju. Brezvestni agitatorji — je dejal — so razvneli strasti množice brez skrbi za posledice. Začetniki te agitacije so krivi vseh dogodkov v Drochobyczu in nikakor ne gre, da bi se na prtila krivica nekaterim uradnikom, ki jih je dolžnost prisilila, da so nastopili.

Ta zaključek je presenetljiv. Kako je grof Wickenburg prišel do njega, bomo še razložili.

Ogrska obstrukcija.

Budimpešta, 3. avgusta.

Justhova stranka ni ideal socialne demokracije. Dosti ostrih bojev je imelo delavstvo z njo. Socialisti si ne zatajujejo, da je med njihovi in Justhovimi cilji velikanska razlika. Ali politični razvoj je nanasel, da korakata obe stranki v enem vprašanju vzporedno in

majo, v zakup jo jemljejo. Zemlja je slaba. Za hlapca sem pri neki pijavki — tam jih kar mrgoli kot muh na mrhovini. Smolarimo in oglarimo. Za delo dobivam štirikrat manj, a telo si zlomim dvakrat bolj kot tukaj... tako je! Sedem nas je pri tej pijavki... sami mladi fantje, vsi domačini razen mene... vsi znajo čitati in pisati... in eden, Jefim, je od sile navihan.

— O čem se razgovarjate z njimi? — je vprašal Pavel živahno.

— Seboj sem vzel letake — štirinindeset po številu. Največ pa delam s svetim pismom, odtam pobere človek marsikaj, knjiga je dobela, ni prepovedana in ljudje ji verjamejo.

Pomežiknil je Pavlu in smehljalje nadaljeval:

— Ampak to ne zadošča. Po knjige sem prišel k tebi. Dva sva, Jefim je z menoj... Smolo sva peljala, pa sva napravila ovinek in se oglasila tu... Daj mi knjige, preden pride Jefim... Temu ni treba, da bi vse znal...

Mati je pogledala Ribina in zdelo se ji je, da je s kamžolo odložil še nekaj drugega. Manj solidno je izgledal, njegove oči so bile lokavejšje, nič več tako odkrite kot prej.

— Mama! — je dejal Pavel — stopite in prinesite knjige. Tam že vedo, katere knjige... le recite — za na deželo.

— Dobro! — je dejala mati. — Ko bo čaj gotov, pojdem.

— Ali se tudi ti pečaš s temi rečmi, Milovna? — je smeje vprašal Ribin.

(Dalje.)

MAKSIM GORKIJ:

Mati.

Socialen roman v dveh delih.

Pavel ni slišal njenih besed. S povešeno glavo je počasi in zamišljeno korakal po izbi in mrko dejal:

— Tako je življenje, mama! Vidiš, kako si stoje ljudje drug drugemu nasproti? Proti svoji volji biješ! Koga? Brezpravnega človeka... ki je še nesrečnejši od tebe, ker je — glup... Policija, orožniki, špielji — vsi so naši sovražniki... a vsi so taki ljudje kot mi, prav tako jim pijo kri in prav tako ne-človeško delajo z njimi. Postavili so ljudi drugega proti drugemu, oslepili z glupostjo in s strahom, povezali jim roke in noge, stiskajo jih in sesajo, davijo in bijejo drugega z drugim. Iz ljudi so napravili puške, palice, kamenje in pravijo, da je to kultura! To je — država!... In stopil je k materi.

— To je — zločin, mati! Gnusno ubijanje milijonov ljudi... ubijanje duš... Razumeš — duše ubijajo. Razloček vidiš med nami in njimi — če je nas kdo udaril človeka, ga je sram; zoperno mu je in boli ga... Zoperno mu je! A ti — ubijajo tisoče mirno, brez usmiljenja, ne da bi se jim zgenilo srce, z zadoljstvom ubijajo, z veseljem! In le za to davijo ljudi do smrti, da si ohranijo les za svoje domove in pohištvo, zlato, ničeve papirje, vso to šaro, ki jim daje oblast nad ljudmi. Pomisli! — ne zaradi sebe more ljudje cele

narode in trujejo njihove duše, ne zaradi sebe, temveč zaradi svoje lastnine... Ne zavarujejo se odnotraj, temveč odzunaj...

Prijel je za roko, sklonil se in dejal: Če bi čutila vso to nemarnost in gnusno gnulobo — bi razumela našo resnico... in spoznala nje velikost in svetlobo!...

Mati je vznemirjeno skočila kvišku. Najraje bi bila zliila svoje srce s sinovim srcem v velikem ognju.

— Počakaj, Paša... počakaj! — je sopeč zamrmrala. — Človek sem! Čutim... Potrpi!...

XXV.

V tem hipu je nekdo stopil v vežo, prestrašeno sta se spogledala.

Duri so se počasi odprle in upognjen je vstopil Ribin.

— Tukaj sem! — je prijazno dejal in vzravnal glavo — Nas eden gre tja, kjer se mu obeta kruh!

Oblečen je bil v kratek kožuh, ves s smolo polit, obut v opanke, izza pasa so mu visele črne rokavice in na glavi je imel kosmato kučmo.

— Ali sta zdravi? A so te izpustili, Pavel? Tako, tako! Kako živiš, Nilovna?

Široko se je zasmejal in pokazal svoje bele zobe; glas mu je zvenel mehkeje kot prej in obraz mu je bil kosmatejši.

Mati se ga je razradostila, stopila je k njemu, stisnila mu veliko, črno roko in vsrkavajuč močan in zdrav duh smole je dejala:

— Ah, ti... veseli me... kaj počneš?

Pavel se je nasmehnil, ogledujoč Ribina. — Dober muzik!...

Ribin se je počasi stalil in dejal:

— Spet sem postal kmet... vi se počasi razvijate v gospodo, a jaz se razvijam nazaj... Tako je!

Popravi si je pisano, platneno srajco, vstopil v izbo, oziral se je z zanimanjem po njej in dejal:

— Bogatejši niste nič, kot je videti, ampak knjig imate več... Razložite mi, kako napreduje stvar...

Sedel je, široko razkoračil noge, naslonil se z dlanmi ob kolena in meril s svojimi temnimi očmi Pavla; zadovoljno in dobrodušno se smeje, je čakal njegovega odgovora.

— Stvar krepko napreduje! — je dejal Pavel.

— Orjemo in sejemo, lagati ne umejemo. Žanjemo in varimo, nič ne sleparimo — kaj ne? Lepo! Prav lepo, pravim še enkrat! — je dejal Ribin.

— Želiš čaja? — je vprašala mati.

— Čaj imam rad in malo žganja... in če mi daste kaj pod zob, se tudi ne bom branil. Veseli me, da vaju spet vidim...

— Kaj pa počnete, Mihajlo Ivanič? — je vprašal Pavel in mu sedel nasproti.

— Nič. Živi se že. V Jegildjejevu sem običal, ali ste že čuli — Jegildjejevo? Čedna vas. Dva semnja v letu, prebivalcev je nekaj nad dva tisoč — revno ljudstvo! Zemlje ni-

celo do gotove meje združeni. To vprašanje je volilna reforma.

Ko je grof Khuen Hedervary lani prevzel vlado, baje zato da stare trmo fevdalne oligarhije v deželi, se je delal prijatelja demokracije in volilne pravice. Ako bi bila njegova politika količjak odkritosrčna in značajna, bi bil moral sam polagati največjo važnost na to vprašanje. Zakaj vsaka vlada, ki hoče delati s poštenimi sredstvi in ki hoče trajno urediti razmere v deželi, bi morala skrbeti za to, da postane ogrski parlament res ljudska zbornica, v kateri pridejo ljudski interesi proti fevdalnim do veljave. Splošna volilna pravica bi iztrebila iz državnega zbora magnate, ki iščejo tam vedno le svoje osebne in obiteljske interese, pa vodijo zaradi tega neprenehoma politiko „narodnih postulatov“, da morejo kupčevati in mešetariti. Namesto večnih državopravnih konfliktov bi dobila zbornica stvarnega dela v izobilju, ker ima ljudstvo neštete nujnejše potrebe kakor pričkanje zaradi grbov, zastav in podobnih reči.

Ali grof Khuen Hedervary se je kmalu demaskiral. Njemu ni šlo za pošteno ureditev razmer v deželi, temveč le za to, da dobi večino, ki bo pokorno plesala, kakor bo on žvižgal. To je dosegel pri lanskim volitvah z brezprimerno korupcijo in z nasilstvom, ki se na madžarskem globusu ni vsakdanje in ker mu je to uspelo, je vrgel volilno reformo, s katero je prej žugal upornikom, v koš, misleč da pojde pri prihodnjih volitvah tudi brez boljše volilne pravice tako kakor pri zadnjih ter da je malo število privilegiranih volilcev laže korumpirati in strahovati kakor ljudske množice. Gotovo pa je nanj tudi vplivala skrb za kompaktnost njegove večine, kateri je žugala nevarnost od starega sovražnika vsake demokracije grofa Tisze.

Volilna reforma je odložena. Socialna demokracija se je prepričala, da brez najostrejših bojov na Ogrskem ne bo splošne in enake volilne pravice. Brez nje pa delavstvo politično ne more izhajati in zato je bilo treba skrbeti za način, s katerim se pride vladi najboljše do živega.

Ugodna prilika se je pokazala letos, ko je prišla v parlamentu brambura predloga na dnevni red. Stališče strank v državnem zboru je bilo zelo različno. Člani vladne stranke, ki vedo, da imajo svoje mandate večinoma zahvaliti Khuenovi milosti in njegovim nasilnim sredstvom, so popolni mameluki in pripravljeni izvršiti vse, kar vlada od njih zahteva. Le da bi se ljudstvo bolje preslepilo, so — v tihih sporazumih z vlado — zahtevali nekoliko „narodnih“ koncesij. Khuen je glumil hrabrega bojvodka proti Bienenrthu in prinesel „koncesije“ kot zmagovalce z Dunaja in stranka mamelukov je od samega navdušenja plezala na strehe.

Del opozicije je načeloma bil pripravljen „doprinesti žrtev na oltar domovine“, ali bilo mu je premalo nacionalnih koncesij. Če bi se dalo izsiliti še kaj jezikovnih privilegij, bi se narodu lahko imenitno sipal pesek v oči, da ne bi niti slutil, kako drago bo moral plačevati „nacionalne pridobitve.“

Samu Justhova stranka se je postavila na odločno opozicijsko stališče proti brambni predlogi in je utemeljila svoj nstos s tem, da gre volilna reforma v prvi vrsti, ker zahtevajo brambni zakoni tako velike žrtve, da se sedanji neljudski zbornici ne more priznati pravica, da sklepa o njih.

To izjavo Justhove stranke je porabila socialna demokracija v prid boju za volilno reformo. Sama nima vsled sedanje bečarske volilne pravice nobenega zastopnika v državnem zboru. Boj za volilno pravico pa mora biti boj zoper Kuhenovo vlado. Ko je Justhova stranka sklenila, da nastopi za splošno in enako ter direktno volilno pravico, je bila torej politična nujnost podpreti parlamentarni boj z delavskim bojem izven parlamenta. Tako je prišlo do sodelovanja z Justhovo stranko, ki ga je delavstvo na nešteti shodih popolnoma odobrilo.

V državnem zboru se je borba razvila v obstrukcijo. V ogrskem parlamentu to ni težka reč, ker daje opravilnik manjšini neštete pripomočke, da zavlači debate in ovira deio. Khuenova stranka je številno močna, ali proti tej obstrukciji je brez moči. Cele tedne že ne delajo Justhovi skoraj nič drugega, kakor da predložijo na vsaki seji nekoliko njenih članov prošnje za dopust, o katerih se mora glasovati po imenih. Vse te prošnje se seveda odklanjajo, ali cilj je dosežen. Vsled samega glasovanja po imenih se ne pride do nobene razprave. Pa še več. Vladna stranka je naravnost ponižana. Opozicija je sestavila nekakšen „odbor za aranžiranje razprav“, ki vsak dan sklepa kako se bo na prihodnji seji aranžirala — obstrukcija. Kakor zaradi ironije je ta odbor sklenil, da dopusti med poimenskimi glasovanji od časa do časa tudi kakšnega govornika do stvarne debate. In od milosti tega odbora so zdaj najslavnejši govorniki večine odvisni, če pridejo do besede in kdaj.

Khuen Hedervary dopoveduje ljudem, ki ga hočejo poslušati, da ga obstrukcija prav nič ne moti, da je bil od začetka pripravljen na vse in da bo njegova potrpežljivost še

dolgo trajala. Toda to zatiranje postaja tem bolj komično, čim večkrat se ponavlja. Zakaj ministrski predsednik ni mogel predloge, ki jo smatra ta hip za najvažnejšo in ki je zlasti v obeh militarističnih krogov nad vse nujna, izročiti državnemu zboru zato, da jo zavleče ad calendae graecas. Da pa v višjih krogih nimajo posebne radosti nad brezkončno potrpežljivostjo, dokazujejo avdience na Dunaju in v Ištu, ki se bolj in bolj množijo in poizkusi domobranskega ministra Hazaia, da bi dobil še kakove male „narodne“ koncesije ter preprečil vsaj združenje doslej še razdruženih opozicijskih strank.

Obstrukcija je torej vladi zelo neprijetna. Khuen trdi, da nima nič opraviti s tistimi glasovi, ki napovedujejo reformo poslovnika ali pa razpust državnega zbora. Tudi kompromis z opozicijo odklanja s svojo elegantno gesto. Povedati pa ne zna, kako hoče premagati obstrukcijo. In v tem grmu tiči zajec. S potrpežljivostjo se namreč na Ogrskem še ni premagala nobena obstrukcija.

Med tem narašča izven parlamenta boj za volilno reformo. Vodi ga socialna demokracija, ki gospoduje ne le v Budimpešti, ampak skoraj v vseh mestih na ulici. Na njenih shodih je od dne do dne večja udeležba, demonstracija postaja vedno impozantnejša in delavstvo je bojevit. Borba za splošno volilno pravico se približuje odločilnemu štadiju.

Mesečnim in nekaterim drugim cenjenim naročnikom je te dni potekla naročnina. Prosimo vse tiste, da naročnino takoj obnove, ker jim mora sicer uprava list ustaviti.

NOVICE.

— **Političen dvoboj.** V Černovicah je bil včeraj dvoboj na samokrese med rumunskim deželnozborskim poslancem Cisanovici in inženirjem Copescul kot posledica neke afere iz za zadnjega deželnozborskega zasedanja. Cisanovici je bil lahko ranjen.

— **Avtomobil je zgorel na cesti.** V četrtek je v Fendigasse na Dunaju počil avtomobilu rezervoar in je iz njega tekel bencin. Na klice ljudi je šofer svoj voz takoj ustavil in opozoril občinstvo, da naj ne odmetava go rečih cigaret. Vzlic svari lu je 17 leten fant vrgel živo cigareto in bencin se je vnel. Naenkrat je bil ves avtomobil v plamenu in sredi ceste popolnoma zgorel. Škoda znaša okoli 14.000 kron. Fant, ki je povzročil ogenj, je zbežal brez sledu.

— **Veliki nalivi v Bukovini.** Po Bukovini so veliki nalivi povzročili silne preplave. V Černovicah so vse nižje stoječe ulice pod vodo. Veliko vasi je popolnoma preplavljenih. Prut in Seret sta zelo narastla. Škode je že zdaj blizu 5 milijonov kron. Tudi nekaj ljudi je utonilo.

— **Točno po zdravniškem predpisu!** Kako nevarne posledice imajo v preveliki meri zavžita zdravila, kaže slučaj, ki se je te dni dogodil na Dunaju. Delavcu Trtini je zdravnik predpisal zavživanje morfija v malih kapljicah. Trtina pa je izpil celo stekleničico morfija naenkrat in je po nekoliko minutah — umrl.

— **Spopad med stavkujočimi in stavkokazi.** Iz Vel. Varadina poročajo: Delavci lesne akcijske družbe v Čuču v kološkem okraju so zahtevali povišanje plač. Ravnatelj družbe je kratkoma zavrnil njihovo zahtevo. Delavci so sklenili, da ne odjenjajo od svoje zahteve po 3 K dnevne mezde: a družba je začasno ustavila promet. Nabrala je po bližnjih občinah ljudi, katerim je obljubila 4 krone dnevne mezde, toraj več nego so zahtevali domači delavci. Naravno da se je delavstvo zelo razburilo zaradi tega brezobraznega postopanja. V sredo zjutraj so stavkujoči delavci prišli v neko gostilno in tam zalotili popivajoče stavkokaze. Prišlo je do spopada med stavkujočimi in krumirji. Trije delavci so bili z noži zaklani, 12 pa lahko ranjenih. Ravnateljstvo je zaprosilo orožniško posredovanje.

— **Trpinčenje vojakov na Francoskem.** General Vauter, poveljnik 14. pehotne divizije v Compiègne, je kaznoval majorja Barbota s 14-dnevnim zaporom, ker je vzlic prepovedi generala Picquarda ukazal moštvu t. zv. nagli pohod od 3. zjutraj do poludne v najhujši vročini in v popolni opremi. Na kompijskem mostu je proti častnikom tega oddelka ogorčeno ljudstvo viharno protestiralo. Ob povratku v vojašnico je obolelo 105 vojakov in so morali 45 mož preplejati v bolnico.

— **Milijonsko dedščino je odklonil** znani pariški zdravnik dr. Meunier, ker ni dobil svoje sestrice. V mladih letih se je dr. Meunier zaljubil v svojo sestrice, a bogati stric-milijonar je njegovo prošnjo odbil in omožil svojo hčerko proti njeni volji s trgovskim prijateljem. Dr. Meunier je potem prekinil s stricovo rodbino vse zveze, celo potem, ko se je sestrice po preteku enega leta ločila od svojega moža. Te dni je stric umrl in zapustil svojemu nečaku dva milijona; dr. Meunier je dedščino odklonil, češ da od strica tudi po njegovi smrti ničesar ne vzame.

— **Tekma med brzovlakom in zrakovlakom.** Vojaški zrakovlak in milanski brzovlak sta včeraj zjutraj sočasno zapustila Benetke. Med obema se je razvila zanimiva tekma. Izpočetka je zrakovlak nekoliko zaostal za brzovlakom, a pri Padovi ga je zopet dohitel. Nato ga je celo prehitel in zginil v Eugenejskih višinah, dočim je brzovlak odrdral v Milan.

— **Roparji so napadli vlak.** Na postaji Sokologolje, 200 kilometrov od Simferopola na Ruskem, so predvčerajšnjim roparji napadli osební vlak. Ubili in oropali so državnega pravdnika Koptuhinskega iz Petersburga, oropali tudi ostale potnike in izginili brez sledu.

— **Po petnajstih letih.** Na obrežju otoka Jersey so našli skrbno zamašeno steklenico, v kateri je bilo nekaj špansko pisanih vrstic. Kapitan ladje „Sao Vicente“ poroča na listku, da se je njegova ladja dne 12. aprila 1896. potopila blizu felklamskih otokov vsled groznega viharja, ki mu je bila ladja izpostavljena od Ognjene zemlje naprej. Tako je pojasnjena usoda ladje, ki so jo pogrešali skozi 15 let. S kapitanom je utonilo 60 mornarjev in 8 potnikov.

— **600 otrok ponesrečilo.** Iz Londona poročajo: Grozna nevihta je razdejala v walthamski opatiji (grofija Essex) poslopje, v katerem je bila nastanjena počitniška kolonija šolskih otrok. Ko se je nevihta podela, so izvlekli iz razvalin 600 otrok in nekaj žen, ki so bili vsi več ali manj poškodovani. Otroci se je polastilo veliko razburjenje in pretresljivo je bilo njihovo klicanje po materah, ki so tavale okrog in iskale svoje ljubljence. Nekateri žene so iz strahu osivlele in mnogo otrok, ko so bili rešeni, je pobegnilo v okolico.

— **Nevarne ose.** V schönberškem parku pri Berolinu se je igralo več otročičev; med njimi tudi poldrugoletna Ana Fener, ki je s šibico drezala v bližnje osje gnezdo. Naenkrat se je pojavil velik roj osa, ki so se v svoji togoti zakadile nad otroke ter jih grozno opikale. Na krik otrok so prišli ljudje, ki so metali na nje obleko, pesek in blato. Najhuje je bila poškodana Ana Fener, ki so jo morali prepeljati v bolnico. Zdravnik je ugotovil, da so bili nekateri otroci opikani po 30krat. Gnezdo je potem uničila požarna bramba, ki ga je polila s petrolejem in zažgala.

Ljubljana in Kranjsko.

— **Sodruzi iz Ljubljane in okolice se zbero v nedeljo pred osmo uro v Šelenburgovi ulici št. 6 na dvorišču, odkoder odkorkajo skupno na kolodvor sprejet goste iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja.** — **Sodruzi, pridite v čimvečjem številu, da priredimo dragim gostom dostojen sprejem! S sabo pripeljite tudi svoje žene!**

Glavni reditelj spreveda je sodr. Tokan. Soreditelji dobe rediteljske znake in potrebna navodila zjutraj v administraciji.

Na čelu spreveda koraka godba, za njo ljubljanska zastava z došlimi gosti, za katerimi se uvrste sodruzi iz Šiške in Viča z zastavo, nato sodruzi iz Most, Zelene jame in ostale okolice in končno ljubljanski sodruzi.

Sprevod se bode pomikal iz kolodvora dalje po Dunajski cesti, Franca Jožefa cesti pred „Narodni dom“, kjer opravimo pozdravne govore.

Sodruzi, držite se tega sporeda!

— **Sodruzi iz Most, Novega Udmata in Zelene jame** se snidejo točno ob pol 7. zjutraj pred Suhadolecem v Zeleni jami, odkoder odkorkajo z zastavo na zbirališče v Šelenburgovo ulico 6.

— **Sodruzi iz Spodnje in Zgornje Šiške** ter iz Kosec se snidejo ob 7. zjutraj pred konsumnim društvom v Spodnji Šiški, da nato skupno odkorkajo na zbirališče v Šelenburgovo ulico 6.

— **Trdovratno molči „Slovenec“** o vprašanju, če je klerikalna stranka že v vladnem taboru ali ne. Qui tacet, consentire videtur. Ali pri „Slovenec“ že ne gre več za to da se nekaj zdi. Kajti vsa njegova pisava potrjuje z brezdvomno gotovostjo naše besede, da komandira Šusteršič že Gautschev regiment. Nov dokaz za to je zopet včerajšnji „Slovenec“ uvodnik. Tu citira sodbo „Arb. Ztge.“ o znojmskih dogodkih, ki se glasi:

„To kar se je v Znojmu zgodilo, je značilno za avstrijsko upravo, namreč za ono, ki jo je gospod baron Bienenrth organiziral. Sloveča, nepristranska in vplivu strank odtegnjena uprava Bienenrthove dobe obstoja namreč v tem, da nemška nacionalna zveza razpolaga z vsemi uradi, kakor se ji poljubi. Ni čuda, da se ji je zato ta uprava tako dopadala! Ali ni bil to sijajen zgled te nepristranske uprave, ko so moravskega namestnika zasačili pri tem, kako

je telefonično naročil novojičinskemu glavarju, da mora vsa sredstva vporabiti v to, da se izvoli nemškorađikalni kandidat! Državni uradi so postali eksekutivni organi „Volksratov“, strankarsko-politični interesi „Nationalverbanda“ so postali za državno oblast vrhovni zakon.“

„Slovenec“ je celo tako velikodušen, da priznava „Arbeiter Zeitung“, da je s tem „žebel na glavo zadela“. To je gotovo resnično. Ali ravno tako resnično je, da pravi potem „Slovenec“: „Upravičeno pa je upanje, da bo sedanji ministrski predsednik, ki ni na milost in nemilost prodan nemškim nacionalcem, upravo zopet pripeljal nazaj na tir, od katerega se je tako oddaljila...“ Sploh se ministrom že dolgo ni tako kadilo v klerikalnih listih kakor zdaj. Če slepec ne more videti, pa vsaj lahko dotipa, kam gre sedanja politika naših klerikalcev.

— **Volitve v pridobulnsko komisijo** so bile včeraj iz prvega in drugega razreda. Izvoljeni so v prvem razredu Andrej Gassner za člana, E. Tönnies in K. Ladstätter za namestnika, v drugem razredu pa Andrej Šarabon in Ivan Samec za člana ter Ivan Mejáč ter Edmund Kavčič za namestnika.

— **Gospod Jakob Zalaznik se opravičuje.** G. Zalaznik je že večkrat prejel delavske časopise na ogled, pa jih ni naročil, mnogo organiziranih uradnikov, delavcev in vsakovrstnih uslužbencev hodi v njegovo kavarno, kupuje kruh in lojalnost bi zahtevala, da naroči delavske liste, ki jih doslej ni. Res je pa, da zabavlja na pekovski pomočnike (samo na stavkokazne slaščičarje ne ki opravljajo pekovski delo) in res je, da se noče pogajati z organizacijo glede pogodbe, ki so jo drugi že podpisali. G. Zalaznik pozivlje, da naj se zahteva od njega, kar je umestno, zato pa priporočamo njegovim gostom, da naj zahtevajo od njega, da naroči delavske liste in da sklene pogodbo s pekovsko organizacijo. Član vsake organizacije bi nas grdo gledal, če bi mi dajali potuho njegovemu delodajalcu v takih slučajih. Zakaj bi toraj organizirani ljudje in delavci sami ne zahtevali od mojstra Zalaznika, da bi upošteval tudi on organizacijo svojih pomočnikov.

Viški sodruzi, vsi na sestanek, ki se vrši danes v soboto 5. avgusta v gostilni „Amerika“ na Glincah, ob 8. uri zvečer.

— **Nesreča v Leseah.** Včeraj ob 2. popoldne se je na železniškem prelazu drezina (železniški voziček na ročni pogon) z vso silo zaletela v blejsko pošto. Inženir Poljak se je na glavi močno poškodoval, železniški mojster Jorše si je pri padcu zlomil nogo, delavec Črne pa si je ranil desno roko. Poljaka in Jeršeta so prepeljali v deželno bolnico in je upati, da kmalu okrevata.

— **Javen ljudski shod v Spodnji Šiški** bo v soboto, 5. t. m. ob osmi uri zvečer v gostilni pri Šternu. Na dnevnem redu je: Delavstvo in občinske volitve. Udeležite se velevažnega shoda vsi do zadnjega!

Jesenice.

— **Klerikalci sovražniki delavskih stanovanj.** V nedeljo se je vršil na Savi pri Jelenu dobro obiskan shod, na katerem so domači sodruzi pretresali vprašanje o delavskih stanovanjih in zvišanju penzije. Na shod smo povabili tudi g. Pongratza, ki je pojasnjeval stališče tovarne v teh vprašanjih. Ker je šlo za zgradbo cenenih delavskih stanovanj s pomočjo bratovske skladišnice, so nekateri klerikalci-posessniki napojili nekaj nezavednežev, da so s svojim pijanim vpitjem motili in kalili resno zborovanje. Cel dopoldan so popivali v njih konsumu in si z alkoholom dajali korajžo, da razbijajo naš shod. Klerikalci se boje, da pojasnimo delavstvu resnico o bratovski skladišnici, pa pošiljajo v žrjavico nekaj nezavednežev, a sami se pa potuhnejo v kot in gledajo, kaj bo. Tako smo videli na nedeljskem shodu klerikalne voditelje: Korošca, Vebra, Krašovica, Čebulja, Brtončlja, Gateja, poročevalca „Naše Moči“ Hafnerja itd.; noben ni imel besede, da bi bil pomiril svoje pristaše, dasi smo dovolili klerikalcem drugo mesto v predsedstvu; noben se ni hotel oglasiti za besedo, dasi imajo jezike, kadar so sami med seboj. To si bo jeseniško delavstvo dobro zapomnilo. Že zadnjič smo v „Zarji“ poročali, da je bilo pri seji načelstva bratovske skladišnice predlagano, naj bi se določilo 200.000 K iz blagajne za zgradbo treh hiš s 70 stanovanji. Tovarna da pismeno garancijo, da se bo investirani kapital čisto obrestoval po 4 1/2 %. Tovarna se tudi pismeno zaveže, da kupi hiše za isto ceno, kedar stopi v veljavo socialno zavarovanje. Sedaj pa premislimo nesramnost klerikalnih laži! Klerikalci pravijo, da naj se penzije povišajo; ako pa se zidajo hiše, da je povišanje nemogoče. To je pa ostudna laž, ki jo je porodilo slepo sovraštvo do delavskih hiš. Za stare člane se bo penzija lahko zvišala, četudi se zidajo hiše, zakaj denar, investiran za delavska stanovanja se ne bo potrošil, ampak se bo vsled tovarniške

H. Suttner, Ljubljana

Mestni trg (nasproti rotovža) in Sv. Petra c. 8.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine.

==== Pripravna birmanska darila. ====

Lastna tovarna ur v Švici. Tovarn. znamka IKO.

==== Ceniki zastoj in poštnine prosto. ====

garancije še bolje obrestoval, kakor v „Kranjski branilnici“. — Kovinarska organizacija je na plenarni seji obravnavala to zadevo in soglasno sklenila, da je za zidavo hiš; ker se pa klerikalci tako satansko zaganjajo v to velekoristno delo, zato jim povemo tole: Soc. dem. odbor-niki v načelstvu, kakor tudi soc. dem. delegatje izjavljamo, da smo za zidavo treh hiš, ako tovarna prevzame pismo garancije; prav tako smo tudi za povišanje penzije, ako se obe točki vzporedno in sporazumno rešita. Ako pa bodo klerikalci trdovratno odklanjali zidavo hiš, bomo tudi proti povišanju penzije in bomo raje gla-sovali za znižanje doneskov v provizijsko blagajno. To naj vzamejo klerikalni kolovodje na znanje in naj potem ukrenejo kar hočejo. Če se nam nič ne dovoli, tudi mi nič ne dovolimo. Zob za zob!

Štajersko.

— **Prebrisan sovražnik os.** Dne 28. prošlega meseca, si je pripravil previtkar Andrej Peček v Damljah pred hišo obed. Pri tem so ga pa nadlegovale ose tako vztrajno, da je sklenil, maščevati se. In res je po kosi-lu šel nad nje. Našel je pod kapom velik ov-sinjek. Kaj si zmisli modra glavica? Vzame kidovne vaje, posmudi suho cunjo z ognjem, jo nastakne na vile in hajdi nad ovinje gne-zdo. Samo rahlo se je dotaknil izhoda pri gnezdu in že so začele ose stokati, kajti vne-lo se je gnezdo s satovjem, a vnela se je tudi slamnata streha. Seveda je v taki suši zgorela cela kočica. Nepredvidni Peček ima znatno ško-do, ker je le deloma zavarovan, če bo zava-rovanje sploh veljalo.

— **Brezobzirni avtomobilisti.** Iz Fran-kolovega poročaja, da se je peljal te dni silno naglo neki avtomobil skozi vas po državni cesti proti Celju. Na nekem ovinku je srečal vozi-ček, katerega je vlekle kravica. Na vozičku je sedela žena cestarja Mozerja. Kravica se je ustrašila in skočila z vozičkom in žensko vred v jarek ob cesti. Sreča, da se ženski ni kaj hujšega zgodilo; dobila je nekaj manjših ran. Divjanje avtomobilistov po naših cestah že pre-seda prebivalstvu in bo treba resnih korakov, da se postavi jez brezobzirnosti prešerne go-spode.

— **Obesiti se je hotel v St. Jurju** ob južni železnici kmečki fant Avgust Kompšek. Vrgel je že zanko čez vejo in vtaknil glavo skozi, ko sta prišla oče in stric v gozd, pa ga zalotila že visečega in ga rešila.

Goriško.

— **Tik pred poroko je utonila.** Iz Gorice nam pišejo: V četrtek popoldne je u-tonila v Vipavi 23letna Natalija Jakilova, hčerka Andreja Jakila, tovarnarja na Rupi. Ob 2. popoldne se je šla kopat z bratom in malo sestrico Mihaelo v Vipavo. Naenkrat je mlajša sestra začutila, da se je Natalija opri-jemlje za nogo. Nato se je oprijela še krčevi-tejšje. Mala je vsa v strahu komaj prilezla do brega; Natalija pa je med tem utonila v vr-tincu. Nesrečnica, ki se je nameravala prihod-nji mesec poročiti, so šele po dolgem iskanju dobili iz vode.

Trst.

Shod za ceno življenja. Sinoči 4. avgu-sta zvečer se je vršil v Delavskem domu shod, ki je bil vkljub neznošni vročini dobro obiskan. Shodu je predsedoval sd. Bahun. Poročal je sd. Regent, ki je povdarjal, da je izredno žalostno, da se moramo že leta in leta na naših shodih baviti z draginjo, ki raste kakor slabo žito. Obsirno je raztolmačil mahinacije avstro-ogrskih veleposestnikov, ki podpirani od vlad izkoriščajo ljudstvo kar na akord. Sra-mota je seveda, da tako izkoriščevanje podpira večina v državnem zboru, čeravno je ta izvo-ljena po večini z glasovi revnega ljudstva. Še bolj sramotno je, da tako izkoriščanje podpirajo slovenski narodni poslanci kot Gregorin, Man-dič itd. katerih volilci so samo najrevnejši ljudje, ki imajo z veleagrarci toliko skupnega kolikor pes z mačko. Toda tudi sklep držav-nega zbora glede argentinskega mesa ne sme obveljati. Dolžnost vseh, ki se zavedajo ne-znesne draginje in njenih vzrokov je, da na-daljujejo akcijo, ki bo gospoda Gautscha pri-silila, da še enkrat požre svoj nikoli. Za sd. Regentom je govoril še sd. Bahun, ki je v lepih besedah zaključil lepo uspehi shod. Med navzočimi je vladalo skrajno razburjenje, ki bi bilo kmalu zvalilo zborovalce na ulico, da dajo tam izraza svoji prekipenjači nezadovoljnosti. Prepričani smo, da bodo navzoči izvršili po-trebno agitacijo za akcijo, ki mora donesti uspehov.

— **Dva polzkušena samomora.** 23 letni strojni asistent Varl Wediak, stanujoč v ulici Industrija 4. je hotel storiti konec svojemu

življenju s tem, da je v Bošketu izpil dozo solnate kisline. Bil je sprejet v mestno bolniš-nico. Vzrok nesrečna ljubezen. — Fran Ru-dolf, 44 let star, stanujoč v ul. S. Maurizio 11, je pil karbolno ki-lino. Beda ga je gnala v smrt. Prepeljali so ga v bolnišnico.

— **Samomor ženske.** Ana Colautti, stara 30 let, stanujoča v ulici Pier Luigi da Pale-strina št. 3, IV. n., je včeraj opoldne v samo-morilno svrhu izpila jeshovo kisline. Sprejeli so jo v bolnišnico. Že pred meseci se je Co-lauttijska poskusila ubiti ter je z ulice Romag-na skočila v spodaj ležečo ulico Fabio Severo, Umrli je v četrtek ob 7 zvečer.

Delavsko gibanje.

— **Stavka pri Bonaču.** Pri g. Bonaču se morajo knjigoveški vajenci učiti obrti tri ali štiri leta samo zaradi tega, da mu ni treba hlapeca, ki bi prevažal cize in druga taka dela. G. Bonač mlajši nastavlja sedaj v delavnico izvožke za prireževanje na strojih, če bi vzel še par koscev pa bi že šlo. Fino delo in blago mora to biti, ki se izdeluje v taki to-varni. Sedaj se peča g. Bonač z neko novo mislijo: postavil bo novo knjigovoznico, na-stavil 10 vajencev, 1 poslovodjo in nekaj de-klet in nedostajalo mu bo še samo nekaj re-vežev iz prisilne delavnice, kakor jih je že porabljal pred časom za vezavo knjig „Slo-venske Maticе“. Vemo, da je gospod Bonač neumestno svojeglav in kljubovalen, še kravje pastirje bi vzel, če bi jih dobil in če bi šlo, samo da bi se znesel nad pomočniki, ki za-htevajo to, kar jim gre. V teh razmerah se Bonačeva delavnica ne bo izboljšala v nobenem oziru. Renome za tovarno pa tudi niso take razmere. Opozarjamo starše, posebno sedaj ob koncu šol. leta, da naj nikari ne dajo svojih sinov v Bonačevo knjigovoznico v uk, ker se tam v takih razmerah ne bodo ničesar na-učili. — G. Bonač je sprejel stavkokaza Iv. Berganta, ki je v njegovo nesrečo čisto ne-sposoben za knjigovška dela in ga je knjigo-veško društvo izključilo iz svoje srede zaradi različnih deliktov.

ZADNJE VESTI.

Sylvestrova govoranca.

London, 4. avgusta. Angleško časo-pisje omenja saleburški govor dr. Sylvestra. Deloma mu ne daje nobenih opazk, deloma se mu pa posmehuje. „Times“ pravijo, da ni resno jemati govorce s študentovskega ko-merza.

Imenovanje novih članov gosposke zbornice.

Dunaj, 4. avgusta. Neka krščansko-socialna korespondenca javlja, da bodo v jeseni imenovani novi člani gosposke zbornice. Med temi princ Lichtenstein in bivši minister Gess-mann.

Kolera v Trstu.

Trst, 4. avgusta. Včeraj je na ladji „Stella“, ki prevažala premog iz Trsta v bližnja istrska mesta, nagloma umrl 52letni mornar Anton Steffe. Ladjo z moštvo vred so ta-kaj odpeljali v pomorski lazaret Sv. Jerneja. Obdukcija in bakteriološka preiskava umrlega mornarja sta dognali, da je Steffe umrl za azijsko kolero. Ostalo moštvo je bilo takoj internirano.

Trst, 5. avgusta. Po uradnih poročilih ni bilo od predvčerajšnjega dne nobenega ne-vega slučaja kolere. Mikroskopične preiskave so dognale, da je morska voda v prista-nišču in v velikem kanala popolnoma prosta vsakih kolera-bacilov.

Najdena okostja avstrijske ekspedicije.

London, 4. avgusta. Angleški učenjak Deck je našel na Salomonskih otokih okostja in lobanje Evropejcev ter se je dognalo, da so to kosti avstrijske ekspedicije, ki je izginila leta 1896. V ekspediciji so bili general baron Norbeck, kadet Pabortha in mornar Doković. Ekspedicijo so brez dvoma domačini napadli in jo ubili. 10. avgusta pripeljejo okostja v Pulj, kjer jih pokopljejo v mornariški cerkvi.

Nesreča na strelišču v Felixdorfu.

Dunaj, 5. avgusta. Iz Felixdorfa pri Dunajskem Novem mestu poročajo: Včeraj po-poldne se je na tukajšnjem artilerijskem stre-lišču pripetila grozna nesreča. Poskušali so nove topove. Po nepredvidnosti je prehitro eks-plodiral izstreljen šrapnel, katerega kosci so težko ranili dva topničarja. Enemu topničarju je bil trebuh popolnoma razparan, drugemu pa sta odtrgani oba roki. Nesrečna vojaká so prepeljali v bolnico, a je malo upanja, da krevata.

Proces zaradi umora matere.

Dunaj, 4. avgusta. Dne 29. avgusta pride računski praktikant Friderik Schopp, ki je obtožen, da je meseca maja vsled nekega prepira zadavil svojo mamo, pred dunaj-sko poroto. Razprava utegne trajati dva dni.

Požar v Franzensfeste.

Briksen, 4. avgusta. Gozdni požar pri Franzensfeste se boljbolj razširja v smeri proti Spinges. V nevarnosti sta vila slikarja Defreggerja in vas Spinges. Trdujava Fran-ensfeste se nahaja izven nevarnosti.

Ogrski agrarci na nogah.

Budimpešta, 5. avgusta. Ogrska poljedelska zveza protestira v vlogi na poslan-sko zbornico proti nadaljnjemu uvo-zu argentinskega mesa in zahteva od poslanske zbornice varstvo ogrskega polje-delstva.

Iz ogrskega državnega zbora.

Budimpešta, 4. avgusta. Začetkom seje je predsednik izjavil, da je spor med zborničnim kvestorjem in čas-nikarji končan in da je kvestor v posebni izjavi obžaloval svoj nastop. Nato sta posl. Pozsgay in Pál prosila po naročilu imu-nitnega odseka zbornice odpuščanja. Po treh poimenskih glasovanjih se je nadaljevala raz-prava o brambnih predlogah. Grof Karolyi (oseminštiridesetnik) izjavlja, da vladna predloga ne ustreza narodnim po-trebam. Mi zahtevamo samostojno ogrsko vojsko. Grof Tisza je dejal: „Ta vojska je naša vojska.“ — Naša vojska pa je bila tista, ki se je borila za svobodo domovine proti drugi vojski, koje naslednica je vojska, ki jo Tisza imenuje našo in kije z rusko pomočjo opravljal svojo ra-beljsko vlogo. (Pohvala in plosk na levici, ogorčenje na desnici.) Predsednik po-zove govornika k redu. Govornik predloži zbornici predlog za uvedbo samostojne ogrske voiske.

Politični dvoboj.

Budimpešta, 4. avgusta. Poslanca Pozsgay in Pál sta se včeraj duelirala. Pozsgay je bil na roki, Pál pa na čelu lahko ranjen. Potem sta se še trikrat udarila, ne da bi bilo teklo še kaj krvi. Nato sta se spravila. Vzrok tega dvboja je bil slede-či: V četrtek ie govoril v državnem zboru po-slanec Okolicsanyi, ki je izstopil iz Košutove stranke. Med njegovim govorom je opozicija neprenehoma delala medkllice, na katere je od-govarjala vladna stranka. V tem hipu je Khuenovskij poslanec Pál zaklical Košutovcu Pozsgayu: Dajte mu pljuvalnik! Pozsgay je odgovoril: Za to bi bila tvoja glava dobra. — Pál: Kaj si dejal? — Pozsgay: Tvoja glava bi bila dobra za to. — Pál: Nesramna svinja! — Klici: Vun ž njim! — Nastal je silen hrup. Pozsgay in Pál sta se spopadla s pestmi, tako, da so ju drugi po-slanci komaj razdružili. Predsednik je potem sklical disciplinarni odsek.

Budimpešta, 4. avgusta. Imuni-tetni odsek posl. zbornice je sklenil, da mo-rata poslanca Pál in Nikolaj Pozsgay prositi zaradi svojega obnašanja na včerajšnji seji zbornico za odpuščanje.

Mir v Albaniji.

Upanje, da bo pogajanje Sadr Edina s posredovanjem črnogorske vlade na podlagi turških koncesij imelo uspeh, se je izpolnilo, čeprav ni šlo tako gladko, kakor so menda pričakovali v Carigradu. Poročila iz Podgorice kažejo, da je Turčija tekom let pri Albancih iz-zvala skoraj nepremagljivo nezaupanje. Barjak-tarom, pa tudi ljudstvu sploh, ki je pribežalo v Črno goro, so se zdele turške koncesije ne-zadostne. Iz dosedanjih poročil se ni razvidno kaj je najbolj dražilo njihovo nezadovoljnost, verjetno pa je, da so zahtevali popolno av-tonomijo Albanije. Včeraj v četrtek — je do-spelo pogajanje tako daleč, da so v Podgorici zbrani barjaktarji zahtevali še kratek rok, da se dogovore z glavarji treh drugih albanskih plemen. Do te ure, ko pišemo te vrste, še ni podrobnega poročila o končnem rezultatu, pač pa je soditi po dosedanjih vesteh, ki javljajo vračanje Malisorov v domovino, da je dosežen končni sporazum. Če bo Turčija znala ohraniti mir, ki ga je zdaj dosegla, pokaže šele bodoč-nost.

Cetinje, 4. avgusta. Včeraj je trajalo pogajanje z Malisori v Podgorici do večera. Posredoval je črnogorski vojni minister Dju-kanović ter generala Vu kotić in Mar-tinović. Vukotić je malisorskim vodjam dejal, da želi kralj njih povratek v domovino in je naglašal, da so dosegli, kar je bilo v sedanjih razmerah mogoče. Pogajanje je bilo zelo dolgotrajno, ker niso Malisori kazali volje, da bi sprejeli turške pogoje. Končno so za-htevali še en dan odloga, da se sporazumijo z vodjami plemen Salja, Klementi in Skrelji.

Carigrad, 5. avgusta. Povratek Ma-lisorjev se je začel in bo trajal nekaj dni. Oficiozni „Sia“ izraža, da je malisorsko prašanje definitivno rešeno.

Carigrad, 4. avgusta. Malisorom, ki so pri Selcih v boju, se morajo pogoji visoke porte šele danes nazniti. Jutri se pričakuje od-govor. Z bojišča ni vesti o posebnih dogodkih.

Gjurovičeva demisija.

Cetinje, 4. avgusta. Črnogorski vojni minister Gjurovič je podal demisijo, ki jo je kralj sprejel. Vojno ministstvo je prevzel minister za notranje zadeve Gjukanović.

Bolgarske čete.

Solun, 4. avgusta. Mejna straža je dobila poročilo, da misli velika bolgarska četa prekorčiti mejo in da namerava atentate na železniški progi Solun-Serres. Zaradi tega je odposlan bataljon lovcev, da zastraži želez-nico.

Kolera na Balkanu.

Cetinje, 4. avgusta. Med črnogorskimi četami, ki stražijo mejo proti Albaniji, se je pojavilo 6 slučajev kolere, 1 vojak je že umrl.

Solun, 4. avgusta. V Peči je zopet 43 novih slučajev kolere, od teh jih je 32 umrlo. Izraža se tudi bojazen, da se bo kolera razši-rila na mesto Skader. Albansko ljudstvo se noče pokoriti strogim odredbam zdravnikov, posebno se brani stroge izolacije v bolnicah, vsled česar imajo sanitarne oblasti jako težavno stališče.

Maročansko vprašanje.

Vesti o nemško-francoskem pogajanju si silno nasprotujejo. Prave sodbe si vpričo ab-solutne tajnosti konferenc francoskega poslanika in nemškega državnega tajnika ni mogoče na-praviti. Uradno zatrjujejo v Berlinu, da gre vse gladko, ali nervoznost je velika v nemškem kakor v francoskem, nič manj pa v angleškem časopisju. Včeraj je berlinska „National Zei-tung“ celo prinesla tatarsko vest, da so se po-gajanja razbila in Berlin je bil poln govorice o akutni ministrijski krizi. Uradne vesti zani-kujejo to povsem lakonično, pojasnila pa ne dajejo nobenega. Vpoštevati je vsekakor treba, da je pogajanje jako dolgotrajno in da je nem-ški kancelar Bethmann Hollweg odgodil svoj dopust v Gasteinu.

London, 4. avgusta. Angleško časo-pisje večinoma energično naglašja, da so nem-ške zahteve pretirane in da je na taki podlagi sporazum nemogoč.

Pariz, 4. avgusta. Vodilni listi pišejo v takem tonu, kakor da ne bi bilo od Cam-bon-Kidderlänovich pogajanj pričakovati nobenega uspeha. Nova maro-čanska konferenca, katere naj bi se udeležile vse prizadete države, je baje edini izhod iz sedanjega položaja.

Berlin, 4. avgusta. Wolfova agen-tura poroča: V razgovorih med francoskim poslanikom Cambonom in nemškim drž. tajnikom Kinderlen-Wächterjem se je doseglo načelno zblizanje obeh vlad glede maročanskega vprašanja.

Sabotaža na Francoskem.

Pariz, 4. avgusta. Zadnje dni se množe napadi na železnice. Na progi Pariz-Tours so bile prerezane signalne žice na treh mestih, tako tudi na križišču Lorient.

Pogodba o mirovnem sodišču.

Pariz, 4. avgusta. Tukaj in v Wa-shingtonu se je včeraj podpisala pogodba med Francijo in Zjedinjenimi državami, ki priznava mednarodno razsodišče za slučaj kakega kon-flikta.

Reinbot pomiloščen.

Peterburg, 4. avgusta. Car je po-milostil bivšega moskovskega mestnega glava-ja, generala Reinbota in njegovega namestnika, polkovnika Korotkega, ki sta bila obsojena zaradi velikih sleparij.

Strašna eksplozija.

Hamburg, 4. avgusta. V tovarni tvr-dke Wulff in Stavenov v Hinschenfeldu je vče-raj počil velik kotel. Eksplozija je bila tako silna, da je še nasprotna hiša razdejana. Naj-manj pet delavcev je mrtvih, mno-go pa ranjenih. Kos železa je ubil mimo vozečega kolesarja. Med mrtvimi delavci je Srb Zdravković in Čeh Předěla.

Perzija.

Peterburg, 4. avgusta. Eks-šah Mo-hamed Ali prodira s tremi dobro oboroženimi vojaškimi oddelki proti Teheranu. V Kermanshi se je brez boja polastil velikega državnega skladišča municije. V petih do desetih dneh dospe eksšah pred Teheran. Njegove čete so močnejše nego vladna garnizija v Teheranu.

Nova revolucija v Mehiki.

Novi Jork, 4. avgusta. Med libe-ralci je nastal razkol, ker je novi predsednik republike Dela Barra prisilil notranjega mini-stro Vasqueza na demisijo. V glavnem mestu je zelo nemirno. Mnogo prejšnjih revolucio-narnih častnikov žuga z novo revolucijo.

Naročajte, ponudite, zahtevajte in pijte samo **Tolstovrško slatino**, ki je edina slovenska ter najboljša zdravilna in namizna kislava voda. Od vsakega zaboja plača podjetje v narodne namene in organizacije 20 v, kamor naročnik določi. Naslov: Tolstovrška slatina, pošta Guštanj, Koroško, kjer je tudi gostilna, letovišče in prenočišče. **Svoji k svojim!**

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. - Stari trg št. 8.

skladišče oblek domačega izdelka za gospode in dečke. — Velika izbira tu- in ino- zemskega blaga za obleke po meri. — Solidna postrežba. - Vedno nizke cene.

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Izdaja in zalaga založba Zarje.
Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Malo reklame

Veliko izbire

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10

Nizke cene

Zapomni ne zabi:
Bolan ali zdrav,
Le „FLORIAN“ rabi,
Želodcu bo prav!

je krepčilo želodca,
potrebno v vsaki skrbni hiši!

Ljudska kakovost liter K 2.44.
Kabinetna kakovost „ „ 4.80.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Vsem našim sodrugom in prijateljem toplo priporočamo
gostilno Pavla Sanzin
v Škednju šte. 294.

Gostilna Sojer

v Dravljah št. 30 pri Ljubljani
se priporoča za obilen obisk: — Toči se
Gössovo marčno pivo

Gramofone

najboljše vrste po najnižji ceni avtomatične, posebno za gostilničarje pripravne priporoča

Ivo Bajželj
Ljubljana, Marlje Terezije cesta št. 11 (Koltzej)

Ravnokar so došle najnovejše slovenske plošče a K 3.50, 1000 igel K 2.—.

: Kovačnica :

z vsem orodjem in pripravami se takoj odda v najem. Natančne pogoje se poizve pri lastniku
Ignaciju Treven v Idriji št. 270.

Lekarna pri „zlatem orlu“

v Ljubljani, Jurčičev trg šte. 2,

priporoča sledeča zdravila:

Čaj za bolne na živcih

je izvrstno krepilno sredstvo za živce, izboljšuje spanje, učinkuje pri nervozni oslabelosti. Cena kartonu K 1.20.

Dunajske kapljice zoper krč
utešujejo bolečine v želodcu in trebuhu ter odganjajo vetrove. Steklenica 20 vinarjev, 6 steklenic K 1.—

Za gospe in gospodične

ima v zalogi čaj, ki je preizkušeno sredstvo pri vsakovrstnih bolih in nepravilnostih pri prihodu zaostalega mesečnega pranja, ki obenem pospešuje pranje (menstruacijo). Cena kartonu K 1.50.

V tej lekarni se tudi oddajo zdravila p. n. članom okr. bolniške blagajne v Ljubljani, bolniškemu zavodu c. kr. tobačne tovarne in bolniški blagajni c. kr. priv. južne železnice.

I. Jax & sin

Ljubljana

Dunajska c. 17

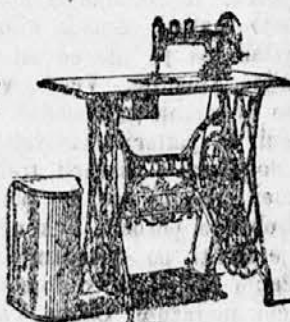
priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler. Vozna kolesa

Ceniki zastoj in franko.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir.

Kg. sivega dobrega, puljenega 2 K; boljsega 2.40 K; prima polbelega 2.80 K; belega 4 K; belega puhastega 5.10 K; vefinega snežnobelega, puljenega 6.40 K; 8 K; puha sivega 6-7 K; belega, finega 10 K; najfinjši pisni puh 12 K. Naročila od 5 kg naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitnega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema glavnica, 80 cm dolgi, 60 cm šir., polnjena z novim, sivim, prav stanovitnim puhastim perjem 16 K; napol puh 30 K; puh 24 K; posamezne pernice 10, 12, 14 in 16 K, zglavnice 3, 3.50 in 4 K. Perna 200 cm dolga, 140 cm šir. 13, 14 70, 17 80, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm šir. 4.50, 5.20 in 5.70 K, spodnja pernica iz močnega, črtastega, gradla, 180 cm dolga, 116 cm široka 12 80 in 14 80 K. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajoče se vrne denar. Natan. cen. gratis in fr.

S. Benisch, Dešenice 758, Češko.

Paul Vrtačnik

krojaški mojster

== Ljubljana ==

Kolodvorska ulica 26
in Dunajska cesta 47.

Priporoča se sl. občinstvu za vsa v njegovo stroko spadajoča dela posebno gospodom železničarjem v napravo uniform po nizkih cenah.

Izgotavlja obleke v 12. urah.

Restavracija pri Perlesu

Ljubljana, Prešernova ulica 9, poleg glavne pošte
priporoča se sl. občinstvu za obilen obisk. Društvam so na razpolago sobe, salon in vrt za shode, sestanke in razne veselice. Keglišče se odda za vsaki čas družbam.

Z odličnim spoštovanjem

Marija Petan.

Delniška družba pivovarna „Union“

== v Spodnji Šiški pri Ljubljani ==

priporoča svoje izborno

- marčno, dvojno marčno in izvozno pivo -

Telefon št. 53.

v sodčkih in steklenicah.

Telefon št. 85.

Milko Krapeš,

Zahtevajte najnovejši ilustrirani cenik, ki je ravnokar izšel in ga pošiljam poštne proste.

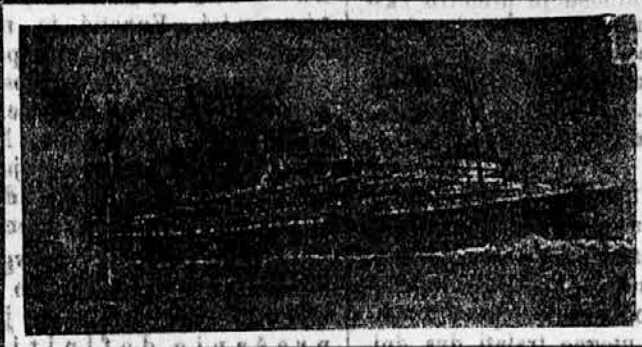
urar in trgovec, zaprisežen cenilec v Ljubljani, Jurčičev trg št. 3. - - - - -

Potniki vseverno in južno Ameriko

vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro-Amerikana

Trst-Newyork, Buenos Aires-Rio de Janeiro

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtnicama, električna razsvetljavo, brezžičnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, posteljo, kopelj itd.

Odhod parnikov:

V sev. Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.

Vsakavrstna pojasnila dajo drage volje brezplačno pri glavni agenciji za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

Simon Kmetetz, Ljubljana, Kolodv. ul. 26.